

Na Poligonu Vransko tudi traktorji

NeVARNO s traktorjem

Na poligonu Vransko so na prireditve NeVARNO namesto avtomobilov »hrumeli« traktorji.

Tomaž Poje

Zavarovalnica Triglav, Zveza slovenske podeželske mladine in AMZS so enajstega avgusta na Vranskem na AMZS Centru varne vožnje organizirali prireditev »NeVARNO s traktorjem«. S traktorji in priključki je sodelovalo nekaj slovenskih podjetij, tako tisti, ki te stroje proizvajajo, kot tudi tisti, ki tuje stroje prodajajo. Sodelovali so tudi predstavniki Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije in Kmetijskega inštituta Slovenije. Tekom celotnega dopoldneva se je dogodka udeležilo okrog 200 ljudi, predvsem mladih. Vsaj nekateri se torej zavedajo, da bodo le brez ne-zgod in poškodb lahko opravljali svoje delo s kmetijskimi stroji.

TRAGIČNE NEZGODE
Vendar se pri uporabi kmetijske in gozdarske mehanizacije dogajajo tako delovne kot prometne nezgode. Nezgode so pogosto tudi tragične, saj v zadnjih letih ob uporabi kmetijsko-gozdarskih strojev umre med 20 in 30 ljudi. Daljnega leta 1981 je tragično umrlo več kot 100 ljudi, najmanj pa jih je umrlo leta 2020, ko je bilo zabeleženo »samo« 15 smrtnih nezgod. Večina nezgod je delovnih, nekaj pa tudi prometnih.

Število vseh prometnih nezgod, število nezgod s traktoristom, število traktoristov, ki so povzročitelji prometnih nezgod, ter število mrtvih traktoristov v prometnih nezgodah		
Leto	2022	2023
Vse prometne nezgode	18.757	19.857
Nezgode s traktoristom	148 (0,79 %)	149 (0,75 %)
Traktorist povzročitelj	94	94
Smrt traktorista	2	1

»VIZIJA 0«

Tudi v kmetijstvu bi morali imeti Vizijo 0: »Nič smrtnih žrtev in nič hudo poškodovanih ljudi pri delu in vožnji s traktorjem.« Na pojav nezgode s traktorjem vplivajo trije dejavniki, in sicer sam voznik – traktorist, traktor in podlaga. Pogosto pa prav traktorist pripelje traktor v situacijo, da se zgodi nezgoda. Zato je potrebno vseživljenjsko osveščanje traktoristov o varnem delu. V primeru cestnega prometa pa morajo tudi drugi vozniki poznati lastnosti kmetijskih traktorjev in priključkov (relativno nizka vozna hitrost, masa, širina in dolžina traktorja in priključka itd.), da je promet bolj varen za vse udeležence in brez nezgod.

PREVENTIVA

Traktoristi osnovno znanje o varnem delu dobijo s pridobitvijo vozniškega izpita za traktor. Potem jih dejansko vsakdanje delo uči in nauči. Tudi zato so zelo dobrodošle prireditve, kot je na Vranskem. V tujini so razširjeni tečaji – treningi varne vožnje s traktorji na ustreznih poligonih. V Avstriji imajo program, da morajo vsi dijaki in študentje kmetijskih (biotehniških) šol obvezno opraviti trening varne vožnje. AMZS sicer na Vranskem ponuja tak tečaj, vendar ni zanimanja kmetov zanj že zaradi uporabe lastnih traktorjev.

Marjan Dolenšek iz KGZS je praktično predstavil, kaj se zgodi, če nezaščiten kardanska gred zgrabi človeka – obleko (ali lutko na fotografiji). Nezaščiten kardansko gred pogosto vidimo v praktični uporabi na traktorjih, saj še vedno lahko opravlja svojo delovno funkcijo. Ob taki uporabi je tveganje za nezgodo (tudi smrtno) zelo veliko.

Na poligonu Vransko so se vozniki traktorjev lahko preizkusili na mokrem cestišču, kjer so popolnoma drugačne in bolj zahtevne vozne razmere. Le majhen del traktorske pnevmatike je v stiku s tlemi.

PROMETNE NEZGODE

Na prireditvi je Tomaž Poje prikazal tudi analizo prometnih nezgod s traktorji v letu 2022 in 2023, o čemer pa si podrobneje lahko preberete v avgustovski številki revije *TiN Tehnika in narava*, ki jo izdaja tednik *Kmečki glas*. V preglednici podajamo le nekaj števk o prometnih nezgodah in številu mrtvih traktoristov.

Nimajo samo piloti simulatorjev. Tudi vozniki traktorjev se lahko na simulatorju preizkusijo, kako spretni so v vožnji.

AMZS je s simulatorjem prevračanja demonstriral pravilno uporabo varnostnega pasu, kar je pomembno predvsem v primeru nesreče, kjer prav varnostni pas zadrži telo v varnem prostoru, ki ga zagotavlja kabina ali varnosti lok. Ob tem so pokazali tudi postopek reševanja iz vozila, prevrnjenega na streho ali na bok. Varnostni pas je obvezen v novih traktorjih od leta 2004. V praksi redko naletimo na traktoriste, ki se privežejo s trebušnim pasom. Zakonsko je določeno, če je v traktorju vgrajen varnostni pas, ga mora traktorist uporabljati.

#skoziočimladegakmeta

Ko ti rečejo:
»Ni pozitivno!«

Tako nekako sem doživela šok, ko sem zaprosila za kredit na eni izmed slovenskih bank. Sem mlada kmetica s polnim zagonom in seveda željo pripeljati kmetijo do nivoja, kjer bom lahko normalno opravljala svoje delo, imela prihodek in plačevala obveznosti, kajti posodobitev brez kredita pač ne gre. S svojo zgodbo danes želim povedati, kako ti lahko nekdo, ki ga uvrščam med uradnike, pa naj bo to na Agenciji ali pa na banki, spremeni življenje že ob tem, da ima mogoče sam slab dan, da ne rečem še kaj drugega. Da, in to se je zgodilo tudi meni. Verjetno ste nekateri kdaj doživeli že isto, nekateri se boste smejali, tretji pa boste rekli: Sama si si kriva. Smo ljudje, imamo različna mnenja in prav je tako.

Pred kratkim sva se skupaj s partnerjem odločila, da bi lahko naredila dodatne posodobitve na kmetiji. Ker že imam obstoječe kreditne obveznosti, sva seveda potrebovala dodatni denar. Najina ideja je bila morda preprosta: obstoječi kredit, za katerega sva imela dobo odplačevanja deset let, podaljšati na dvajset let in del sredstev, s katerimi se sedaj odplačuje obrok, nameniti posodobitvi, kajti obrok bi se z daljšo dobo seveda zmanjšal. S takšno idejo sem šla na banko, in to ne katero koli, temveč tisto, ki v svojih oglasih še vedno »največ« naredi za kmeta. Najprej nobena težava, seveda kar nekaj nerazumljivih stroškov (spet nova cenitev ...). Vlogo sva oddala in bila prepričana, da sva naredila vse, potem pa je sledil šok, ko je poklicala moja skrbnica in sporočila, da so se v Ljubljani odločili, da se tega ne odobri. Seveda sem želela izvedeti, kaj je razlog. »Razlog ni znan, ni pozitivnega mnenja,« to je bil edini odgovor, ki sem ga dobila od banke, ki »zelo« podpira kmeta.

V tistem trenutku sem izgubila zagon in željo, da lahko karkoli naredim na kmetiji. Odnos nekoga, da njegov ponos dovoljuje, da ne utemelji svoje odločitve, me je ponižal, vzeli so mi sanje. Morda razmišljam narobe, čutim pa dolžnost, da o tem spregovorim. Verjamem, da nisem edina, ki ima takšno zgodbo. Predvsem pa želim s tem povedati oz. pokazati na stanje v slovenskem kmetijstvu in odnosu bančnikov do nas kmetov, predvsem tiste banke, ki »razume« kmeta.

Ko po nekaj tednih kasneje razmišljam, lahko vidim, kako zlagan je ta svet bančništva, a žal brez njega ne gre. Sprašujem se, zakaj vsi tako radi govorijo, kako pomembno je, da kmetije prevzamejo mladi ... Kaj pa je država naredila na tem področju? Morda je tema zadolženost kmetij »tabu« tema, vendar bi se o njej morali začeti pogovarjati vsi. Ko enkrat vstopiš v svet zadolženosti, poti nazaj več ni, zato bi bilo še kako pomembno, da bi se tudi na tem področju kaj spremenilo. Kmetijstvo je podjetništvo, in dobre ideje kmeta so lahko v svetu bančništva očitno najslabše ideje. A žal kmet nikoli ne izve, zakaj.

Začenja se sejem Agra, kamor rada zahajam, kajti tam se velikokrat rodi nova ideja o kakšni posodobitvi, letos bo žal drugače – vsaj za mene. Morda pa se mi na sejnu porodi ideja o zamenjavi banke, kajti zakaj biti povezan z nekom, ki te ne želi razumeti. Zbrati moram spet pogum in zagon, kajti kmetje smo žilavi in ponižanja in ponos drugih je naš vsak dan. Da, z leti se tudi tega učim, in tudi to, da bom uspela morda na težji način. Morda bom na koncu ob kakšni posodobitvi starejša, kot bi bila ob razumevanju bančnikov. Morda bom pa s tem komu tudi vzgled. Morda pa kmalu sprejem odločitev, da je bolje imeti službo kje drugje.

Kolumno
pripravlja:

PRAKTIČNE DELAVNICE NA VRANSKEM

Na poligonu na Vranskem, kjer običajno vozijo avti, smo tokrat videli predvsem traktorje in njihove priključke. Ob strokovni spremljavi inštruktorjev varne vožnje iz AMZS-ja so bile organizirane različne praktične delavnice varne vožnje. Poudarek je bil na maksimalnih voznih hitrostih traktorja, visoki skupni masi traktorja in priključka, velikosti kmetijskih vozil, mrtvih kotih, skupni dolžini traktorja in priključka itd. Udeleženci so bili opozorjeni na številna tveganja, ki se pojavljajo ob vožnji in delu s traktorji in drugimi kmetijskimi vozili.

Udeleženci prireditve so se lahko preizkusili v spretnosti vožnji, parkiranju s priključki, vzvratni vožnji s pripeto prikloico, simulaciji prevračanja in reševanja itd. Marjan Dolenšek s KGZS, ki je eden redkih strokovnjakov v Sloveniji, ki se ukvarja tudi z varnim delom v kmetijstvu in gozdarstvu, pa je na primeru lutke v praktičnem prikazu pokazal, kako navije nezaščiten kardanska gred nepazljivega človeka. Opozoril je na življenjsko nujno po uporabi varnostnega pasu v traktorjih. Prikazal je tudi nove, bolj elastične pasove, ki ne motijo traktorista ob obračanju na sedežu.

Organizatorji so izpeljali odlično prireditev in opozorili udeležence na številna tveganja, do katerih prihaja pri delu in vožnji s traktorjem. Le želeli bi si lahko, da bi vsak traktorist obiskal tako prireditev in nato tudi bolj varno opravljal svoje delo.